agellius libro primo noctiū acticarum capitu-
nonodecīo· Vetula quedam ōnino īcognita ad
tarquiū ſuperbū regem romanorū ſeptimum
dicitur acceſſiſſe· Venales offerēs nouē libros
in quibus vt aſſeruit diuina cōtinebantur ora
cula · ſed īmenſam pro eiſdē popoſcit pecuni
am· in tātū vt rex diceret eam delirare Illa cō
mota tres libros in ignem ꝓiecit ⁊ pro reſidu
is ſūmam quā prius exigit Rege negante rur
ſus tres libros ī ignem proiecit · ⁊ adhuc pro
tribus rēſiduis eandem ſūmam popoſcit· Tan
dē ſtupefactus ſupra modū tarquiuius· ſūmam
pro tribus gaudet exſoluere ꝑ qua nouem po
terat rēdemiſſe Vetula ſtatī diſparuit· que nec
prius nec poſtea viſa fuerat· Hij ſunt libri ſi
billini· quos quaſi quoddam diuinum oraculū
per aliquem de quindecim viris conſulebāt ro
mani· ⁊ quindecim victus creditur officium ha
buiſſe Quid aliter hec ſibilla ꝓphetiſſa tā va
rio fcō ſupbū rēgē edocuit· niſi q̄ vaſa ſapiēci
e ſacri libri oēm humanā eſtimatiōꝫ excedūt
Et ſicut de regno celoꝝ dicit tātū valet quātū
habes· Capi· iiij· q̄ta bō ꝓueniūt ꝑ libros et
q̄ mali clerici ſūt libris plurimū ingrati

Progenies vipaꝝ pntes ꝓpos perimēs atꝫ
ſemē neq̄ īgtaſſī cuculi q̄ cū viēs accepit

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

virium largitricem ſuam nutriculam necat..
Hic clerici degeneres erga libros redite pre
uaricatores ad cor & quod per libros recepistis
fideliter computetis Et inuenietis libros toci
us nobilis ſtatus veſtri creatores. ſine quibus
proculdubio defeciſſent promotores ¶ Ex
perſona librorum Ad nos nempe rudes peni
tus & inertes reptaſtis vt paruuli ſapiebatis
ut paruuli euigilantes imploraſtis participes
fieri lactis noſtri Nos ergo protinus lacrimis
veſtris tacti. mamillã gramatice porreximus
exſugendã. quam dentibꝫ atqꝫ lĩgua cõtrectaſ
tis aſſidue. donec direpta notatur barbarie
noſtris lingwis inciperetis magnalia dĩſari.
Poſt hec philoſophie veſtibus valde bonis di
alectica & rethorica quas aput nos habuimus
& habemus vos induimus cũ eſſetis nudi atqꝫ
tabula depingenda. Omnes enim philoſophi
e domeſtici ſunt veſtiti duplicibus. vt tegatur
tam nuditas qꝫ ruditas intellectus. Poſt hec
vt alati more ſeraphico. ſuper cherubin ſcan
dentes quadruuij pennas vobis quatuor adiũ
gentes tranſmiſimus ad amicum ad cuius oſ
tiũ dum tam improbe pulſaretis. tres panes
commodarentur. intelligentie trinitatis in q̃
conſiſtit finalis felicitas cuiuſlibet viatoris..

ꝙ ſi vos hec munera non habere dixeritis con
fidenter aſſerimus · ꝙ vel ea per incuriam per
didiſtis collata · vel in principio deſides reſpu
iſtis oblata · Si huiuſmodi videantur ingra
tis puſilla · adicimus hijs maiora · Vos eſtis
genus electum · regale ſacerdociū · gens ſanc
ta · et populus acquiſitionis Vos peculiarem
ī ſortem domini computati · Vos ſacerdotes ⁊
miniſtri dei · ymmo vos anthonomatice ipſa
eccleſia dicimini · quaſi laici non ſunt eccleſi
aſtici nūcupandi · Vos laicis poſtpoſitis pſal
mos et ympnos concinitis in cancellis · et al
tari dei ſeruitis cum altario participantes Ve
rum conficitis corpus criſti · In quo deus ipſe
Vos non ſolum laicis · ymmo paulo magis an
gelis honorauit · Cui enim angelorum aliquā
do dixit Tu es ſacerdos in eternum · ſecundū
ordinem melchiſedech Vos criſti crucifixi teſ
timoniū diſpēſatis pauperibus vbi iam que
ritur inter diſpenſatores vt fidelis quis inuenī
atur Vos eſtis paſtores gregis dominici tam
exemplo q̄ꝫ verbo doctrine · qui vobis tenetur
rependere lac et lanam Qui ſunt iſtorū omni
um largitores O clerici Nonne libri Reminiſ
ci libeat ſupplicamus · ꝙ per nos clericis ſūt
conceſſa · Egregia priuilegia libertatum ·

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Per nos ſiquidem vaſa ſapientie ꝛ intellect⁹ imbuti. cathedras ſcanditis magiſtrales . vocati ab hominibus rabbi . Per nos in oculis laycorum mirabiles velut magna mūdi luminaria Dignitates eccleſie ſecūdum ſortes varias poſſidetis . Per nos cum adhuc carentis genarum lanugine in etate tenera conſtituti tonſuram portatis ī vertice . perhibentem ſtatum eccleſie ſentencia formidandum . Nolite tangere criſtos meos . et in ꝓphetis meis nolite malignari Et qui eos tetigerit temere violenter anathematis vulnere ictu ꝓprio protinus feriatur . Tādem etate ſucumbente malicie figure pitagorice biuiū attigentes ramū leuum eligitis . et retrorſum abeuntes ſortem domini preaſſumptam dimittitis . ſocij facti furum . Sicq̨ proficientes inpeius latrocinijs homicidijs ꝛ multigenis inpudicijs maculati tam fama q̄ꝫ conſciencia tabefacta ſceleribꝫ cōpellente iuſticia . in manicis et conpedibus coartati ſeruamini . morte turpiſſima punienbi Tunc elongatur amicus et proximus . nec eſt qui doleat vicem veſtram . Petrus iurat ſe hominem non nouiſſe . Vlgus clamat iuſticiario crucifigi eum crucifige . quoniam ſi hūc dimiſeris . non es amicus ceſaris . Jam perijt

ommis fuga. Jam ante tribunal oportet aſſiſ
ti. nec locus ſuppetit appellandi ſed ſolum ſuſ
pendium expectat᷑ Dum ſic triſticia comple
uerit cor miſeri et ſole camene lacere Fletibus
ora rigant. fit balatus anguſtijs vndiqꝫ me
mor noſtri. et vt euitet mortis propinque pe
riculum antiquate tonſure quam dedimus. ꝓ
uum prefert ſignaculum. ſupplicans vt vocemur
in medium et collati muneris teſtes ſimus.
Tunc miſericordia ſtatim moti occurrimus fi
lio prodigo. et a portis mortis ſeruum eripi
mus fugitiuū legendus liber porrigitur nō ig
notus. et ad modicā balbuciencius pre timore
lecturam. iudicis poteſtas diſſoluitur accuſa
tor ſubtrahitur mors fugatur O carminis em
piricia mira virtus. O dire cladis antydotū ſa
lutare O lectio preſioſa pſalterij. qua meretur
hoc ipſo liber vite deinceps appellari. Suſtine
ant laici ſecularie iudicium vt vel inſuti culleis.
enatēt ad neptunū vel ī terra plātati plutoni
fructificent. aut vlcano ꝑ incēdia holocauſta
ſe offerant medullata. vel certe ſuſpenſi victima
ſint iunoni dū nr̄ alūpn⁹ ad lectiōꝫ vicā libri
vite pōtificis ꝯmēdat᷑ cuſtodie ⁊ rigor ī fauorē
ꝯūtit᷑. Ac dū for̄ trāſfert᷑ a laico a librorꝫ alūp
no clerico mors differt᷑. Ceterꝫ iā de clericis q̃

ſunt vaſa virtutum · nos loquamur· Quis de
vobis pulpitum vel ſcabellum predicaturus aſ
cendit ·nobis penitus inconſultis · Quis ſco
las lecturus vel diſputaturus vł predicaturus
ingreditur ·qui noſtris comatibus nō fulſitur
Primum oportet volumen cum ezechiele com
edere quo venter memorie dulceſcat extrinſe
cus Et mō ſic pāthere referte redoleat extrīſe
cus conceptorum aromatum odor ſuauis · ad
cuius anhelitum coanhelent accedere homiēs
beſtie et iumenta Sic natura noſtra in vobis
familiariꝰ operante latenter auditores acqui
runt beniuoli· ſicut adamas trahit ferrum· ne
quaq̄ inuite · Quinymmo infinita librorum
multitudo iacet pariſius vel athenis ſimiliter
reſonant in britannia vel in roma · Quieſcen
tes quippe mouentur · dum ipſis loca ſua tenē
tibus auditorum intellectibꝰ circumquaqꝫ fe
runtur· Nos deniqꝫ ſacerdotes pontifices· car
dinales· et papam vt cuncta in iherarchia ec
cleſiaſtica collocentur ī ordine· litterarum ſci
encia ſtabilius· A libris namqꝫ ſumit originē
quidquid boni prouenit ſtatui clericali · Sed
hec hactenus · Piget reminiſci que dedimus
populo clericorū degeneri · que magis viden
tur perdita ·q̄ collata · quecumque munera ·

tribuũtur ingratis Deinceps insiſtemus pa
rum pro recitandis iniurijs · quas rependũt
vilipenſionibus et iacturis de quibus nec ſin
gula generum recitare ſuff.cimus · ymmo vix
proxima genera ſingularum · In primis de
domicilijs clericorum nobis iure hereditario
debitis · vi et armis expellimur · In quodam
interiori cubiculo cellulas habebamꝰ quietas
Sed prochdolor hijs nephandis temporibus
penitus exulantes · Improperium patimur
extra portas · Occupant enim loca noſtra
nunc canes et aues · nunc beſtia bipedalis ſa
licet mulier · cuius habitatio vitabatur a cle
ricis · a qua ſemper ſuper aſpidem et baſiliſ
cum · alumpños noſtros docuimus fugiendũ ·
Quamobrem iſta beſtia · noſtris ſtudijs ſem
per emula nullo die placanda finaliter · nos
conſpectos in angulo iam defuncte aranee ſo
la tela protectos · in fugam fronte collecta vi
rulentis ſermonibus detrahit et ſubſanat ·
Ac ños in tota domus ſuppellectuli ſuper va
cuos hoſpitari demonſtrat Et ad vnumquem
qꝫ yconomie ſeruicium queritur ociosos · Et
mox in capitegia precioſa ſyndonem ⁊ ſericum
et coccum bis tinctum veſtes et varias farra
turas lanam ꝛ linum · conſulit commutandos

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Et quidam merito ſi videret intrīſeca cordis. noſtri ſi noſtris priuatis interfuiſſȝ conſilijs thorofraſti vel valerij perlegiſſet volumen ꝁ ſaltem eccleſiaſtici viſeſimum quītum capittulum auribus intellectus audiſſet. Quaꝫpter conquerimur de hoſpicijs nobis īiuſte ablatis de veſtibus non quidem datis. ſed de datis āntiquitus violentis manibus laceratis. In tantum ꝙ adheſit pauimento anima noſtra. conglutinatus eſt in terra venter noſter. et gloria noſtra in puluerem redacta eſt Morbis varijs laboramus. dorſa lateraqȝ dolentes iacemus membratim paraliſi diſſoluti Nec eſt ꝗ cogitet. nec eſt qui benigne malagma paret Candor natiuus et luce perſpicuus. iam in fuſcum ꝛ croceum eſt cōuerſus. ut nemo medicus qui nos repereat dubitet ictericia nos īfectos Artetiam patiuntur non multi de nobis. ſicut extremitates retorte inſinuant evidenter. Fluuius aut fumus ac puluis quibȝ infeſtamur aſſidue. radiorum viſualium aciem hebetarunt et iam lippientibus oculis. obtalmiam ſuperduaint Ventres noſtri duris torſionibus viſcerum que vermes edaces non ceſſant corrodere conſumuntur. et vtriuſqȝ lateris ſuſtinemus putredinem. nec invenitur quiſquam qui

cedri reſina nos liniat · vel quatriduano iam
putrido clamans dicat laſare Veni foras Nl
lo circumligantur ligamine vulnera noſtra ſe
ua que nobis innoxijs inferuntur atrociter ·
nec eſt vllus qui ſuper vulnera noſtra catha
plaſmet · Sed pannoſi et algidi in angulos
tenebroſos abicimur in lacrimis · vel cū ſanc
to iob in ſterquilinio collocamur · · Vel ꝙ ne
phas videtur in affatu in abiſſis abſcondimur
cloacarum · · Puluinar ſubtrahitur ewange
licis ſupponendum lateribus · quibus primo
deberent de ſortibus clericoꝝ ſubſidia · Et ſic
ad ſuo famulatui deputādos proſpere comunis
victus neceſſarijs deriuari · Rurſus de alio ge
nere calamitatis conquerimur · qne perſonis
noſtris crebrius irrogatur iniuſte · Nam in
ſeruos venundamur et ancillas · et obſides in
tabernis abſqꝫ redemptione iacemus · In cel
larijs crudelibus ſubdimur · vbi mactari tam
pecora ꝙ̄ iumenta · ſine pijs lacrimis non vi
demus · Et vbi milleſies moritur ipſo metu
morimur · qui virum poſſet cadere inconſtantē
Iudeis committimur · ſarracenis · hereticis ·
et paganis · quorum ſemper toxicum formi
damus · per quos nonnullos de noſtris paren
tib9 · p venenū peſtiferꝝ cōſtat eſſe corruptos

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Sane nos qui architectonici reputari debemꝰ
in ſciencijs. et ſubiectis nobis mechanicis im
peramus. ſubalternorum regimini . viceuerſa
committimur tamq̄ ſi monarcha ſūme nobilis
ruſticanis calcaneis ſubſternatur . Sartor et
ſutor et ſaſſor quicūqʒ. aut cuiuſlibet operis
artifex . incluſos nos cuſtodit in carcere . pro
ſuperfluis et laſtiuis delicijs clericorum Jam
volumus proſequi nouum genus iniurie quo.
tam in noſtris perſonis ledimur q̄ in fama .
qua nichil carius poſſidemꝰ Generoſitati noſ
tre omni die detrahitur dum per prauos com
pilatores tranſlatores tranſformatores noua
nobis auctorum nomina imponuntur . ⁊ antiq̄
nobilitate mutata . r̄generatione multiplici re
naſcentes . degeneramus omnino Sicqʒ viliū
auctorum nobis nolentibus affiguntur nomi
na. et verorum patrum vocabula . filijs ſubdu
cuntur . Verſus virgilij . adhuc ipſo viuente .
quidam pſeudo verſificus vſurpauit et marcia
lis coci libellos fidentinus quidam ſibi menda
citer arrogauit . quem idem marcialis merito
redarguit ſub hijs verbis . Quem recitas meꝰ
eſt o fidentine libellus Sed male dum recitas
incipit eſſe tuus . Quid ergo mirum ſi defunc
tis noſtris auctoribus . ſuas per nos fimbrias

ſimie clericorum magnificant · cum eiſdem ſuperſticibus nos recenter editos rapere moliãtur · Ha quociens autẽ nos antiquos fingitis nuper natos · Et qui patres ſumus · filios nominare conamini · Quiqꝫ vos ad eſſe clericale creauimus · ſtudiorum veſtrorum fabricas appellatis · Reuera de athenis extitimus oriundi · qui fingimur nunc romani · · Semper namqꝫ carmentis lat tuncula fuit cadmi · Et qui nuper naſcebamur in anglia · cras pariſiꝰ renaſcemur · Et ĩde delati bononiam ytalicam ſorciemur originem · nulla conſangwinitate ſuffultam · · Heu ꝙ̃ falſis ſcriptoribus nos exarandos committitis · ꝙ̃ corrupte nos legitis et meditando necatis · quos pro zelo corrigere debebatis · Interpretes barbaros ſuſtinemus multociens · et qui lingwarũ ydeomata neſciunt · nos de lingwa ad lingwam tranſferre preſumũt · Sicqꝫ ꝓprietate ſermonis ablata fit ſentencia contra ſenſũ auctoris turpiter maculata · Bene generoſa fuiſſet librorum condicio ſi turris babel nullatenus obfuiſſet preſumptio · ſi tocius humani generis vnica deſcendiſſet ſermonis ſpecies propagata · Vltimam prolixe noſtre querele ſed pro materia quam habemus · breuiſſime clauſulam · ·

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

ſubiungemus In nobis etenim commutatur v
ſus in eum uſum qui eſt contra naturam · dū
paſſim pictoribꝰ ſubdimur litterarum igna
ris · ⁊ aurifabris prochdolor cōmēdamur nos
qui ſumus lumen fidelium animarum · vt fia
mus ac ſi non eſſemꝰ ſapientie ſacra vaſa · re
poſitoria bratearū Deuoluimur indebite in la
ycorum dominium quod eſt nobis amariꝰ omī
morte · quoniam hij vendiderunt populum noſ
trū ſine precio · ⁊ inimici noſtri iudices noſtri
ſunt · Liquet · omnibus expremiſſis ꝙ īfinita
poſſemus in clericos inuectiua conuertere · ſi
non honeſtati ꝓprie parceremus · · Nā miles
emeritus clipeum veneratur et arma gratus
qȝ coridon aratro tabeſcenti · bige · trahe · tri
bule ac ligoni Et omnis artifex manualꝭ · yper
duliam ꝓpriam ſuis exhibet inſtrumentis · ·
Solus ingratus clericus peruipendit et neg
ligit ea · per que ſui honoris auſpicia ſemper
ſumit ¶ Capittulum quintum ꝙ boni religi
oſi libros ſcribunt mali alijs occupantur

R Eligionum veneranda deuotio in librorꝝ
cultu ſolet eſſe ſollicita · et in eorum collo
quijs ſicut in omnibꝰ diuicijs delectari · Scri
bunt namqȝ nonnulli ꝓprijs manibȝ inter ho
ras canonicas interuallis captatis ⁊ tempora